

Анотація на вибірккову навчальну дисципліну «Аналіз та управління політичними кризами»

Рівень вищої освіти – *другий (магістерський)*
 Галузь знань *05 Соціальні та поведінкові науки*
 Спеціальність *052 Політологія*
 Освітньо-професійна програма *Політологія*
 Кількість кредитів –
 Рік підготовки, семестр –
 Компонент освітньої програми: *вибіркковий*

Мова викладання: *українська*

Викладач: **Кічера Надія Михайлівна**, кандидат політичних наук, доцент кафедри політології і державного управління; e-mail: nadiia.kichera@uzhnu.edu.ua

Опис дисципліни

1. Актуальність: Криза є одним із закономірних станів, в який періодично переходить будь-яка система, тому пошук ефективних шляхів і методів виходу з неї ніколи не втрачає своєї актуальності. Найактуальнішим питанням сьогодення є розробка і реалізація ефективних механізмів антикризового управління соціально-економічними, політичними процесами з урахуванням ресурсних обмежень, що передбачає застосування різноманітних наукових підходу. Ефективність функціонування соціально-економічної та політичної систем держави залежить від упровадження в державне управління різних рівнів антикризового менеджменту. Формування механізмів антикризового управління в органах державної влади потребує певної адаптації методів та методик прогнозування та подолання криз. Зміни, в тому числі, і в українському суспільстві не тільки поглибили існуючі кризові явища, а й спровокували нові. Так, події останніх років, що відбулися в політичній і економічній сферах, свідчать про необхідність застосування антикризового менеджменту в державному управлінні, для якого на сьогодні характерні суперечності та конфлікти, що і призводять до кризового стану.

2. Метою вивчення навчальної дисципліни «Аналіз та управління політичними кризами» є: засвоєння студентами знань про сутність поняття «криза», «антикризовий менеджмент» та інших релевантних категорій, методологію та технології процесів оцінки, прогнозування, передбачення криз, оцінки ризиків та загроз, які можуть стати причиною кризи в політичній чи соціальній площині, ознайомлення з практичними навичками щодо управління кризами, прийняття рішень в кризових умовах. Серед **завдань** вивчення дисципліни:

- ознайомити студентів з етапами розгортання кризи, сценаріїв розгортання подій та можливого впливу на її керованість;
- основними системними рисами кризових явищ;
- принципами антикризового управління;
- основними етапами здійснення діагностики кризових явищ.

3. У процесі вивчення навчальної дисципліни буде розглянута наступна орієнтовна проблематика:

Тема 1. Міжгалузеве трактування поняття «криза». Політичні кризи

Тема 2. Національні практики оцінювання ризиків і загроз

Тема 3. Національні моделі антикризового менеджменту в країнах Центральної та Східної Європи

Тема 4. Роль політичної аналітики в управлінні політичними кризами

Тема 5. Роль прогнозування, моделювання та політичної діагностики у процесі управління кризами

Тема 6. Кризи у державному управлінні

Тема 7. Кризові комунікації

Тема 8. Розробка та прийняття управлінських рішень у кризовій ситуації.

Тема 9. Механізми антикризового управління в органах державної влади та місцевого самоврядування

Тема 10. Технології в управлінні політичними кризами

4. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати:**

- сутність поняття «криза» та релевантних категорій;
- ознаки кризи та її відмінні риси;
- методичні підходи щодо обґрунтування технології та механізмів запобігання кризам;
- класифікації груп протиріч, що спричиняють кризу у системі державного управління;
- базові вимоги до запровадження антикризового управління;
- концептуальними положеннями щодо розробки антикризової стратегії;

вміти:

- визначити причини та передумови кризи;
- визначати сферу, а відповідно і вид кризової ситуації;
- приймати ефективні рішення в умовах кризових ситуацій;
- вміти визначати можливі сценарії попередження виникнення криз;
- надавати консультації та рекомендації з проблематики управління кризовими ситуаціями.

5. Література:

1. Антикризове управління : навчальний посібник / Б.Г. Шелегеда, О.М. Шарнопольська, М.В. Румянцев. К.: ТОВ «ВРА «Епіцентр», 2013. 252 с.
2. Антикризові стратегії в державному управлінні : метод. рек. / авт. кол. : В.В. Корженко, Н.М. Мельтохова, Н.С. Миронова та ін. К.: НАДУ, 2008. 52 с.
3. Белай С. В. Державні механізми протидії кризовим явищам соціально-економічного характеру: теорія, методологія, практика : монографія. Х.: Вид-во НАНГУ, 2015. 349 с.
4. Карпенко О.А. Основи антикризового управління : навч.-метод. посіб. К.: НАДУ, 2006. 208 с.

5. Лікарчук Н. В. Кризи в системі державного управління : причини виникнення та шляхи врегулювання. *Право та державне управління*. 2020. №4. С. 256-261.
6. Ліснічук О.А., Боярин Ю.В. Пріоритетні заходи державного антикризового управління в провідних країнах Європейського Союзу. *Сталий розвиток економіки*. 2018. №1 (38). С. 34-41.
7. Національні системи оцінювання ризиків і загроз: кращі світові практики, нові можливості для України : аналіт. доп. / [Резнікова О. О., Войтовський К. Є. Лепіхов А. В.] ; за заг. ред. О. О. Резнікової. Київ: НІСД, 2020. 84 с.
8. Публічне управління та адміністрування в умовах інформаційного суспільства: вітчизняний і зарубіжний досвід: монографія / за заг. ред. С. Чернова, В. Воронкової, В. Банаха, О. Сосніна, П. Жукаускаса, Й. Ввайнхардт, Р. Андрюкайтене. Запоріжжя: ЗДІА, 2016. 606 с.
9. Раєвцева О. В. Моделювання антикризового управління регіоном. Харків: вид. ХНЕУ, 2014. 300 с.
10. Рамазанов С.К., Степаненко О.П., Тимашова Л.А. Методи антикризового управління. Монографія. Луганськ: Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2004. 192 с.
11. Ткаченко А.М., Калюжна Ю.В. Криза : сутність, класифікація та причини виникнення. *Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності*. 2013. Вип. 1. Том 2. С. 122-126.
12. Ткачова Н.М. Розробка ефективного державного механізму антикризового управління. *Інвестиції : практика та досвід*. 2015. № 8. С. 124-126.
13. Тюріна Н. М. Антикризове управління: навч. посібник [для студ. вищ. навч. закл.] / Н. М. Тюріна, Н. С. Карвацка, І. В. Грабовська. К.: ЦУЛ, 2012. 448 с.
14. Черпак Т. Особливості кризових комунікацій у політичному дискурсі в сучасній Україні. Центр дослідження соціальних комунікацій НБУВ. URL : http://nbuviap.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=3839:osoblivosti-krizovikh-komunikatsij-u-politichnomu-diskursi-v-suchasnij-ukrajini&catid=81&Itemid=415